

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

SIGMAR GABRIEL

Former federal foreign minister, Germany

24th EXCLUSIVE ROUNDTABLE
WITH THE GOVERNMENT OF GREECE
Europe: Reinforcing cohesion in turbulent times

ΤΡΙΤΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020

sound & visual
κ.παπαθανασίου α.ε.

Ξάνθης 12 & Ποσειδώνος, 144 51, Μεταμόρφωση
T: 210 3805459 • praktika@soundandvisual.gr
www.soundandvisual.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ - ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ & EVENT

THE ECONOMIST

ΟΜΙΛΙΑ

SIGMAR GABRIEL

Former federal foreign minister, Germany

24th EXCLUSIVE ROUNDTABLE **WITH THE GOVERNMENT OF GREECE** **Europe: Reinforcing cohesion in turbulent times**

ΤΡΙΤΗ 15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2020

Επιτρέψτε μου να πω δυο λόγια με αφορμή αυτό που είπε ο φίλος μου Ολάντ, για δύσκολες διαπραγματεύσεις κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης. Εγώ τότε ήμουν ο μεταφραστής της γερμανικής πολιτικής. Αυτός ήταν εκείνος που έκανε διαπραγμάτευση και κάθε 10 λεπτά μετέφραζα τι έλεγε, είχαμε μια πολύ καλή συνεργασία τότε.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ λοιπόν για την πρόσκληση και την ευκαιρία που μου δίνετε να μιλήσω γι' αυτές τις εποχές, τις γεμάτες προκλήσεις για την Ευρώπη.

Μια παρατήρηση για τον τίτλο: «Ενίσχυση της συνοχής σε καιρούς αναταραχής». Όλοι λοιπόν συζητούν και μιλούν για τον Covid 19, τις οικονομικές συνέπειες. Για μένα, θα έλεγα ότι αυτή η κατάσταση είναι λίγο παράδοξη, διότι από τη μια ο Covid 19 επιτάχυνε καταστάσεις για κάποιες από τις εξελίξεις που αναμέναμε πολύ πριν από την κρίση.

Από την άλλη, ο Covid έκρυψε, θα λέγαμε, δομικά προβλήματα, διαρθρωτικά προβλήματα. Δείτε τη Γερμανία. Αυτή την περίοδο έχουμε πάρα

πολλούς ανέργους στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Και αυτό δεν έχει να κάνει με τον Covid 19. Η συζήτηση όμως, θέτει το πρόβλημα υπό τη σκέπη, υπό την ομπρέλα, θα λέγαμε, των επιπτώσεων του Covid 19.

Στην πραγματικότητα όμως αυτό είναι η συνέπεια των τεράστιων τεχνολογικών αλλαγών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας. Θα ήμουν λοιπόν πάρα πολύ προσεκτικός δίνοντας τόσο μεγάλο βάρος και μην κοιτώντας τι γίνεται στο παρασκήνιο.

Επιτρέψτε μου λοιπόν να πω δυο πράγματα γι' αυτούς τους καιρούς, τους ταραγμένους καιρούς πέραν του Covid. Νομίζω ότι αυτή την περίοδο στην Ευρώπη, βλέπουμε μια αλλαγή όχι μόνο της παγκόσμιας τάξης πραγμάτων μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο αλλά και της ευρωκεντρικότητας, κάτι που ίσχυε εδώ και όχι μερικές δεκαετίες, αλλά εδώ και 600 χρόνια. Αυτή η εποχή φεύγει.

Πλέον, δεν είναι ο Ατλαντικός το κέντρο βαρύτητας της παγκόσμιας αλυσίδας αξίας. Έχει υποκατασταθεί από τον Ειρηνικό. 60% του παγκόσμιου πληθυσμού ζει στην Ασία και κάτι λιγότερο από 10% στην Ευρώπη. Οι οικονομίες των αγορών ένθεν κακείθεν του Ειρηνικού, καλύπτουν πάνω από το 60% του παγκόσμιου ΑΕΠ και βρίσκονται σε ανάπτυξη. 4 από τα 5 πιο πολυπληθή κράτη, βρέχονται από τον Ινδικό.

Οι μεγαλύτερες πόλεις του κόσμου βρίσκονται στην περιοχή αυτή: Πακιστάν, Ινδία, Κίνα, πυρηνικές χώρες, όμορες χώρες. Πολλοί από εμάς, από τους Ευρωπαίους εννοώ, έχουν παρατηρήσει αυτή την αλλαγή, τη μετατόπιση αν θέλετε του παγκόσμιου άξονα μετά την πτώση του σιδηρού παραπετάσματος. Θα λέγαμε ότι εδώ και 10 χρόνια, η αντίθεση με τη Ρωσία δεν είναι το κέντρο της αμερικανικής πολιτικής, αλλά η Κίνα.

Υπό τον υφιστάμενο Πρόεδρο, ο ανταγωνισμός αυτός έχει οδηγήσει σ' ένα ψυχρό πόλεμο με την Κίνα, αναφορικά με την τεχνολογική και πολιτική κυριαρχία. Όποιος και να είναι ο επόμενος Πρόεδρος των ΗΠΑ, ο νέος μας διατλαντικός σύμμαχος, θα είναι πολύ λιγότερο προσανατολισμένος στην Ευρώπη και πολύ περισσότερο προς τον Ειρηνικό. Ιδίως αν ο επόμενος Πρόεδρος είναι ο Τζον Μπάιντεν.

Και νομίζω ότι οι ΗΠΑ, δε θα νιώσουν υπεύθυνες γι' αυτή την αλλαγή στην παγκόσμια τάξη ή για τις επιπτώσεις στην ασφάλεια της

Ευρώπης. Ο Ομπάμα ήταν αυτό που στην ομιλία του είχε πει ότι οι ΗΠΑ είναι ένα κράτος του Ειρηνικού, για πρώτη φορά. Αυτό μας οδηγεί σε μια νέα και λίγο άβολη κατάσταση. Το μέλλον θα είναι πολύ πιο άβολο, γεμάτο προκλήσεις, σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Με την εξαίρεση της Βρετανίας και της Γαλλίας, η Ευρώπη εκπαιδεύτηκε να επικεντρώνεται στη δική της κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Αφήσαμε το ζήτημα των γεωπολιτικών εξελίξεων, στα χέρια άλλων.

Δεδομένου ότι οι Γερμανοί έφεραν τόσο τρόπο σε όλη την Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο πριν από αρκετά χρόνια, προσπαθήσαμε να μείνουμε έξω από τις τρέχουσες γεωπολιτικές προκλήσεις και αυτό ήταν κάτι που έγινε για πάνω από 7 δεκαετίες, διότι πολλές φορές τη βρώμικη δουλειά είχαμε τα δύο ευρωπαϊκά μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία να την αναλαμβάνουν και βεβαίως, ακόμα περισσότερο, είχαμε την εμπλοκή των ΗΠΑ.

Άρα, σε τελική ανάλυση αυτό που συνέβη στην ιστορία της Ευρώπης ήταν το εξής: Οι περισσότεροι εταίροι μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήθελαν να είναι οι τελευταίοι γεωπολιτικοί, θα λέγαμε χορτοφάγοι σε μια εποχή σαρκοβόρων. Εμείς οι Γερμανοί, είχαμε σοβαρό λόγο να γίνουμε γεωπολιτικοί χορτοφάγοι και όχι ένας παγκόσμιος παίκτης.

Ακόμη και σήμερα, είναι δύσκολο για εμάς τους Ευρωπαίους να έχουμε την ίδια προσέγγιση αναφορικά με τις πιο σημαντικές εξελίξεις στην περιοχή μας. Π.χ. η διαφορετική προσέγγιση στο ζήτημα της Συρίας, είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα, κακό παράδειγμα θα λέγαμε, της έλλειψης συνοχής στην εξωτερική πολιτική.

Κυρίες και κύριοι, δε γνωρίζουμε ακόμα πώς θα είναι η νέα παγκόσμια τάξη στην έκδοση 3.0. Η δική μου χώρα, η Γερμανία, δεν πρέπει να κάθεται στην καρέκλα της και να βλέπει τις εξελίξεις και να παρακολουθεί. Όχι. Πρέπει με θάρρος να υπερασπιστεί τις απόψεις της, να ζητήσει συμμάχους και ν' αξιοποιήσει τις ευκαιρίες.

Οι ευκαιρίες είναι τεράστιες, η τρέχουσα κρίση λόγω του Covid 19 λειτούργησε ως καταλύτης, ως επιταχυντής των ήδη εξελισσόμενων καταστάσεων. Η πανδημία είναι ανελέητη και μας δείχνει ότι είχαμε μια αδυναμία που υφίστατο πολύ πριν την πανδημία. Για παράδειγμα, η ενότητα

σε ό,τι αφορά την οικονομική και δημοσιονομική πολιτική, τα ζητήματα ψηφιοποίησης και τεχνητής νοημοσύνης, η ανάπτυξη μιας παγκόσμιας οικονομίας που άγεται από τα δεδομένα, αλλάζει το οικονομικό μοντέλο μιας χώρας όπως η Γερμανία, που είναι μια βιομηχανική χώρα, σε βαθμό τεράστιο.

Ο ιός μας έδειξε πόσο εύθραυστο είναι το δικό μας μοντέλο ευημερίας, διότι εξαρτάται στο ελεύθερο εμπόριο, τις ανοιχτές αγορές και τις εξαγωγές ευρωπαϊκών προϊόντων. Αυτό ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό για τη Γερμανία. Βλέπουμε λοιπόν τώρα μια επιβράδυνση της παγκοσμιοποίησης, όχι μόνο λόγω του ιού, αλλά λόγω του νέου ψυχρού πολέμου μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας.

Ο ιός κατέστησε αδύνατο να παραγνωρίσουμε την έλλειψη διάθεσης για διαχείριση του προβλήματος αυτού. Είδαμε ότι μετά την κρίση του 2008, τα πράγματα εξελίχθηκαν πολύ άσχημα. Ως αποτέλεσμα της κρίσης, ο κόσμος ενώθηκε, έγινε το G20 στην Ουάσινγκτον, για ν' αντιμετωπίσει τη χρηματοοικονομική κρίση.

Η μόνη συνάντηση Υπουργών Εξωτερικών του G20 έληξε χωρίς κανένα συμπέρασμα, διότι οι ΗΠΑ και τα άλλα 19 μέλη του G20 δε μπορούσαν να συμφωνήσουν ακόμα και στο όνομα του ιού αυτή τη φορά. Οι Αμερικανοί ήθελαν να τ' ονομάσουν «ο ιός της Κίνας» ή «της Γουχάν» και όχι Covid 19. Φανταστείτε ότι κατά τη διάρκεια μιας εκ των μεγαλύτερων κρίσεων της σύγχρονης εποχής, δεν ήμαστε σε θέση ούτε καν να συμφωνήσουμε επί του ονόματος του ιού.

Καμία από αυτές τις τάσεις δεν είναι νέα και δεν προκλήθηκε από τον Covid 19. Όμως η πανδημία μας έδειξε πόσο ευάλωτος είναι ο κόσμος μας, σα να τον βλέπουμε μέσα από μεγεθυντικό φακό. Ζούμε σε μια εποχή G0, χωρίς παγκόσμια τάξη. Υπάρχουν τεράστιες προκλήσεις, με μεγαλύτερη την κλιματική, τον αριθμό των προσφύγων, την αυξανόμενη κοινωνική ανισότητα και τώρα την πανδημία.

Όλα αυτά δείχνουν και έδειξαν ότι χρειαζόμαστε περισσότερη συνεργασία παγκοσμίως. Ζούμε σε μια περίοδο που η προθυμία να συνεργαστείς δείχνει να φθίνει και παράλληλα με την πανδημία, εμφανίστηκε ένας νέος ιός: Είναι ο ιός «πρώτα απ' όλα η χώρα μου».

Η εμπειρία της πανδημίας επίσης, έφερε την Ευρώπη λίγο πιο κοντά, όπως είπε και ο Francois πιο πριν. Όλα αυτά που συνέβησαν, οδήγησαν στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης όπως είπε και ο Πρόεδρος, ύψους άνω των 500 δις, μαζί με τις ιδέες που προσέφερε η Γερμανίδα Καγκελάριας.

Αν και η Ευρώπη έχει πολύ δρόμο ακόμα να καλύψει για να διαμορφώσει πολιτικές ανάκαμψης, αυτό το Ταμείο έδωσε το σήμα ότι υπάρχει η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη, επίσης όμως, λειτούργησε αντίρροπα σε αυτούς οι οποίοι ευαγγελίζονταν και ήταν τελείως υπέρ του φιλελευθερισμού και της μείωσης του κράτους.

Παρά τα τεράστια εμπόδια που υπάρχουν μεταξύ των κρατών μελών, η Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Ένωση, κατέδειξε ότι ήταν ικανή να δράσει απέναντι στην πιο σοβαρή κρίση και να λειτουργήσει αντίρροπα, με τρόπο ορατό προς τον κόσμο, καθώς ο Covid σε μεγάλο βαθμό μείωσε την προθυμία των κρατών να συνεργαστούν μεταξύ τους.

Αν και ο κόσμος άλλαξε δραματικά τα τελευταία χρόνια, εμείς ως Ευρωπαίοι, έχουμε ακόμα πολλές κοινές αξίες και συμφέροντα, με άλλες αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες αγορές και χώρες σε όλο τον κόσμο, όπως οι ΗΠΑ αλλά και χώρες όπως η Ιαπωνία, η Αυστραλία, η Νότιος Κορέα. Για παράδειγμα, έχουμε τα ίδια συμφέροντα σε σχέση με την Κίνα.

Το ερώτημα λοιπόν είναι το εξής: Μπορούμε να υπερασπιστούμε τα συμφέροντά μας μαζί και να δημιουργήσουμε ένα επίπεδο ισότιμου παιχνιδιού προς όλους, καθώς υπάρχει μια τάση όλοι να αντλούν ό,τι μπορούν από διμερείς συμφωνίες, όπως οι ΗΠΑ, οι οποίες προσπαθούν ν' αποσυνδέσουν την Ευρώπη και άλλους εταίρους από την Κίνα, όπως κάνουν και οι ίδιοι.

Προσωπικά πιστεύω ότι αυτό δε γίνεται, δε μπορείς να βάλεις την Κίνα σε κατ' οίκον περιορισμό. Είναι μια χώρα 1,4 δις κατοίκων, μια τεράστια οικονομική δύναμη και δε μπορεί ν' αποδεχθεί την παγκόσμια τάξη του δεύτερου μισού του 20^{ου} αιώνα, οπότε και η Κίνα θεωρείται υποανεπτυγμένη χώρα. Το ίδιο συμβαίνει και για την Ινδία.

Το ερώτημα λοιπόν δεν είναι πώς θα συλλάβουμε την Κίνα, αλλά πώς θα εξισορροπήσουμε την κατάσταση και πώς θα την

ενσωματώσουμε σε μια νέα παγκόσμια τάξη, όπου η συνεργασία έστω και στο πλαίσιο του ανταγωνισμού είναι εφικτή, με ίσους κανόνες προς όλους.

Άρα για τις δημοκρατικές βιομηχανοποιημένες χώρες, υπάρχει η ανάγκη για μια ανάπτυξη στρατηγικών που δε θ' αποφασίζεται αμιγώς στις συναλλαγές. Δεν πρέπει λοιπόν να κριτικάρουμε την Κίνα για την παγκόσμια στρατηγική της, αλλά να κριτικάρουμε τον εαυτό μας. Για ποιο λόγο, γιατί είναι αδύνατο να έχουμε μια διατλαντική ή ευρωπαϊκή εναλλακτική στην πρωτοβουλία «μια ζώνη – ένας δρόμος» απέναντι στην Αφρική;

Για ποιο λόγο δε μπορεί να υπάρχει ένας σιδηρόδρομος μεγάλης ταχύτητας μεταξύ Ουγγαρίας και Σερβίας, Βουδαπέστης και Βελιγραδίου, ο οποίος χρηματοδοτείται από την Κίνα; Το αποτέλεσμα των εκλογών στις ΗΠΑ, ρίχνει μεγάλο βάρος στη σκιά της Κίνας. Η Ευρώπη λοιπόν πρέπει να προβληματιστεί αναφορικά με τις βασικές δυνατότητες και δυνάμεις που έχει και να κινηθεί προς το μέλλον με αυτοπεποίθηση.

Είμαι πεπεισμένος ότι υπάρχει ένα σταυροδρόμι το οποίο συναντούμε κάθε 200 χρόνια. Πρέπει λοιπόν αυτή τη στιγμή να κοιτάξουμε προς τα πίσω, να δούμε τι είχε συμβεί πριν από 600 χρόνια, όταν και ο βασιλιάς της Πορτογαλίας έστειλε ναυτικούς στο άγνωστο της Αφρικής, για να ανακαλύψουν το ναυτικό πέρασμα προς την Ινδία.

Οι ναύτες τότε, ήταν έτοιμοι να ξεκινήσουν ένα πολύ επικίνδυνο ταξίδι προς μια τελείως άγνωστη και αβέβαιη περιοχή. Η Ευρώπη τότε, μπήκε στην παγκόσμια σκηνή και τότε ξεκίνησαν τα 600 χρόνια ευρωπαϊκής και διατλαντικής κυριαρχίας. Τότε, ο Κινέζος αυτοκράτορας είχε στη διάθεσή του τον πιο ισχυρό στόλο του κόσμου, όμως ο Χένρυ της Πορτογαλίας έστειλε τους ναυτικούς, πέρα από τις θάλασσες, την ώρα που ο Κινέζος αυτοκράτορας δεν ασχολείτο με τα καράβια του, έχοντας όμως περάσει 300 χρόνια εξερευνώντας τον κόσμο.

Πίστευε τότε ότι η αυτοκρατορία του είχε άλλα προβλήματα πιο σοβαρά. Ήταν η αρχή της αναχώρησης της Κίνας από την παγκόσμια σκηνή, στην οποία δεν επέστρεψε παρά μόνο μετά από 600 χρόνια, κατά την περίοδο στην οποία κυριάρχησε η Ευρώπη.

Θεωρώ λοιπόν ότι το ερώτημα είναι το εξής: Τι ήθελαν οι άνθρωποι για εμάς και για τον αιώνα μας, μετά από 600 χρόνια; Δηλαδή στην

625^η επέτειο του συνεδρίου του Economist στην Αθήνα ή όπου αλλού είναι; Θα μας περιγράψουν ως μια εποχή κατά την οποία επέστρεψε η Κίνα ως κυρίαρχη στην Ευρασία; Μια περίοδο υποχώρησης της Ευρώπης; Ή θα μας βλέπουν ως μια γενιά η οποία ήθελε να πάρει ρίσκα και ήθελε να βουτήξει στον άγνωστο κόσμο, προκειμένου να εξισορροπήσει την ισχύ της Κίνας και άλλων, προκειμένου να υπερασπιστεί τα ευρωπαϊκά συμφέροντα;

Σας ευχαριστώ πολύ.